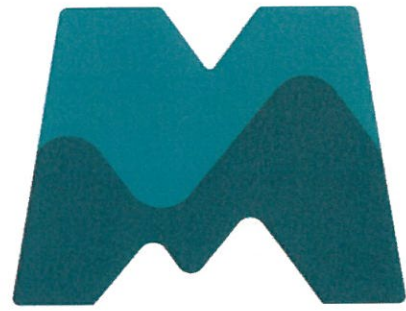

Multia

MULTIAN KUNTA

Kuntalain (410/2015 § 121) edellyttämä

ARVIOINTIKERTOMUS 2023

Tarkastuslautakunta 22.05.2024 § 26

Sisällys

YLEISTÄ	3
TALOUSARVION TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	4
Tavoitteiden toteutuminen toimialoittain	5
SIVISTYSTOIMI	5
TEKNINEN TOIMI.....	6
ARVIOINNIN JOHTOPÄÄTÖKSET JA ESITYS KUNNANVALTUUSTOLLE	7
TARKASTUSLAUTAKUNTA JA SEN TYÖSKENTELY	9
TIEDOKSI	10
Keski-Suomen hyvinvointialueen ja kuntien tarkastuslautakuntien puheenjohtajien verkosto	10

YLEISTÄ

Suomen talouden taantuma vaikutti korkotasoon ja hintojen nousuun ja sitä kautta kunnan talouteen. Myös Multian työllisyystilanne on heikentynyt. Huoltosuhde heikkenee väestön ikääntyessä. Nämä ovat aiheuttaneet verotulojen vähentymisen.

Hyvinvointialueen siirtymävaiheen ennakoimattomat yllätykset toivat Multian kuntaan huomattavan lisälaskun.

Syksyllä 2023 henkilöstölle tehtiin työhyvinvointikysely, mutta vastausprosentti jäi alhaiseksi.

Arviointikertomus on laadittu kuntalain (§ 121) ja kunnan hallintosäännön (§ 72 ja 73) määräysten perusteella ja niiden mukaisesti.

TALOUSARVION TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Vuoden 2023 talousarvio oli laadittu 37.966 € ylijäämäiseksi, mutta tulos oli 409.702,48 euroa alijäämäinen. Taseessa oli aikaisempien vuosien kattamatonta alijäämää vuoden 2023 lopulla 518.769,85 euroa. Kattamatonta alijäämää on siis yhteensä yli 500.000 euroa, joka on katettava vuoden 2026 loppuun mennessä. Tasapainotusohjelmaan sovittua menokuria ei ole pystytty toteuttamaan.

Alijäämä aiheutui useasta eri syystä, mutta suurin alijäämän aiheuttaja oli hyvinvointialueen siirtymävaiheesta johtuneet ennakoimattomat maksut, mikä aiheutti kokonaisuudessaan yli -200.000 euron nettovaikutuksen kunnan tulokseen.

Alijäämää aiheutti merkittävästi myös sivistystoimen budjetin laadinnan yhteydessä tapahtunut kirjausvirhe. Lisäksi Sinervän koulun leasing-rahoituksen korkomenot ylittyivät yli 80.000 eurolla.

Teknisen toimen budjetissa suurin ylityksen aiheuttaja oli runsassateisen syksyn hulevesien pumppaamisesta aiheutuneet ylimääräiset kustannukset sekä varhaisen talven mukanaan tuomat aurauskustannukset.

Verotuloja kertyi -59.000 euroa arvioitua vähemmän. Teknisellä toimialalla vuokratuloja kertyi 42.000 euroa budjetoitua vähemmän, johtuen hyvinvointialueen hinnoittelumuutoksista.

Kunnan huolelliseen taloudenpitoon on kiinnitettävä erityistä huomiota. Nykyisillä tunnusluvuilla kunta on vaarassa luokitua kriisikunnaksi. Alijäämän kattaminen määräaikaan, vuoden 2026 loppuun mennessä tulee olemaan suuri haaste. Kunnanhallituksen tulee tarkentaa toimintatapaansa budjetin laadinnan ja erityisesti sen toteutumisen seurannan osalta. Tarkastuslautakunta suosittelee, että kunnanhallitus ottaa rutiiniksi kuukausittain seurata budjetin toteumaa. Tällöin huomattaviin poikkeamiin pystytään puuttumaan ajoissa. Budjetin laadinnan yhteydessä toimialajohtajien ja talouspäällikön olisi hyvä tehdä lukujen tarkistus yhdessä.

Tavoitteiden toteutuminen toimialoittain

SIVISTYSTOIMI

Sivistystoimen tehtävänä on luoda edellytyksiä kuntalaisten hyvinvoinnille.

Sivistystoimen ulkoinen budjetti ylittyi vuonna 2023 noin 77 600 €. Syynä ylitykseen oli varhaiskasvatuksen palkkamenoissa ollut virhe 75 000 €. Ylitykseen vaikutti myös erityisesti varhaiskasvatuksen palkkojen yleisiä korotuksia isommat palkkojen nousut valtakunnallisesti ja mm. järjestelyerän tuoma palkkojen nousu.

Sivistystoimen palvelut on kuitenkin pystytty toteuttamaan monipuolisesti ja kustannustehokkaasti.

TEKNINEN TOIMI

Tekninen toimi koostuu viidestä tulosalueesta: yhdyskuntasuunnittelu, ympäristöpalvelut, liikenneväylät ja yleiset alueet, tilapalvelut ja vesihuolto.

Teknisen toimialan budjetti ylittyi noin 260.000 eurolla. Suurin ylitys (n. 199.000e) tuli vesihuollon tulosalueelta, ja tästä suurin osa jäte- ja hulevesien pumppaamisesta Keuruulle. Putkistojen saneeraukseen on ryhdytty, mutta kunnan olisi tehtävä pitkän ajan suunnitelma pumppaamojen ja putkistojen kunnostamiseksi.

Vesitaksojen tarkistus tulee toteuttaa vuosittain.

Yhteistyötä tehdään Petäjäveden kunnan kanssa: kunnilla on yhteinen rakennustarkastaja ja ympäristösihteeri sekä lupalautakunta. Tämä on kustannustehokas ja tavoitteellinen tapa toimia.

ARVIOINNIN JOHTOPÄÄTÖKSET JA ESITYS KUNNANVALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunnan havaintojen mukaan paljon tärkeitä toimintoja tehdään hankerahoituksella. Tähän kuitenkin liittyy paljon epävarmuutta. Hankkeiden valmistelu ja hallinnointi vaativat paljon työtä, ja rahoituksen saaminen on epävarmaa. Hankkeilla ei saada palkattua päätoimisia työntekijöitä rahoituksen jäädessä usein haettua pienemmäksi. Hankkeiden määräaikaisuus tekee työstä jossain määrin tehotonta. Tarkastuslautakunta esittää, että toimialat miettivät tarkoin, millaisiin hankkeisiin rahoitusta lähdetään hakemaan. Painotus kannattaisi mielellään pitää investointihankkeissa.

Talousarvion ylitykset ja alitukset tulisi hyväksyä mahdollisuuksien mukaan tilivuoden aikana.

Multian kunnan taseessa on 31.12.2023 alijäämää 518.769,85 euroa, joka pitää kattaa vuoden 2026 loppuun mennessä. Talouden tasapainottamiseen pitää kiinnittää erityistä huomiota. Kunnan talouden tasapainotusohjelma tulee päivittää.

Vesitaksojen pitäisi kattaa kaikki kulut, myös poistot, joten taksojen korotus on toteutettava vesihuoltolain mukaisesti (Vesihuoltolaki luku 4 § 18). Vesilaskutusta koskevat taksat pitää viedä hallituksen hyväksyttäväksi omana pykälänään.

Hallintosäännön 57§:n mukaan toimialat seuraavat talousarvion toteutumista kuukausittain. Myös kunnanhallituksen tulisi seurata budjetin toteutumista kuukausittain. Toimialat raportoivat taloudestaan valtuustolle neljännesvuosittain.

Tarkastuslautakunta velvoittaa noudattamaan hallintosääntöä. Myös hallintosäännön ja kuntastrategian uudistukset pitää viedä loppuun.

Konserniin kuuluvissa tytäryhtiöissä tulisi myös huolehtia kannattavuudesta ja talouden tasapainosta.

Kunnassa toiminnallinen riski ja epävarmuus liittyvät siihen, että organisaatio on ohut eikä varahenkilöitä ole. Myös avoimeksi tulleiden virkojen täyttäminen kelpoisuusehdot täyttävillä

henkilöillä on usein vaikeaa. Viranhaltijoiden tiheä vaihtuvuus luo lisää epävarmuutta ja hidastaa asioiden etenemistä ja hoitoa.

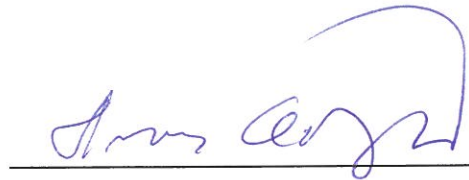
Niin viranhaltijoiden kuin luottamushenkilöidenkin jaksamiseen pitää kiinnittää huomiota.

Tarkastuslautakunta jättää vuoden 2023 arviointikertomuksen kunnanvaltuuston käsiteltäväksi. Lautakunta esittää, että valtuusto pyytää kunnanhallitusta tekemään arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista ja johtopäätöksistä selvityksen valtuustolle niin, että se voidaan käsitellä syyskaudella 2024 pidettävässä valtuuston kokouksessa.

Multialla 22.05.2024

Jukka Lampinen, puheenjohtaja

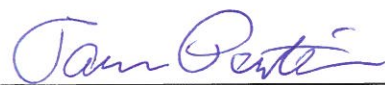
Hanna Kotajärvi, varapuheenjohtaja

Jaana Auer, jäsen

Jani Jalkanen, varajäsen

Tauno Penttinen, jäsen

TARKASTUSLAUTAKUNTA JA SEN TYÖSKENTELY

Jäsenet

Jukka Lampinen, puheenjohtaja

Hanna Kotajärvi, varapuheenjohtaja

Jukka Peltola

Jani Lähdeaho, 23.10.2023 saakka

Tauno Penttinen, 23.10.2023 alkaen

Jaana Auer

Varajäsenet:

Tuija Vuorinen

Irene Haahkala

Jani Jalkanen

Pekka Sydänmaa

Pekka Sydänmaa

Suoma Uitamo

Lampinen, Kotajärvi ja Lähdeaho (23.10.2023 saakka) ovat valtuutettuja.

Lautakunnan pöytäkirjanpitäjänä on toiminut hallintosihteeri Paula Mikkilä ja Kati Hiiliaho.

Vuoden 2023 arviointikertomukseen liittyen lautakunta kokoontui kerran vuoden 2023 puolella. Vuoden 2024 puolella arviointikertomuksen hyväksyntään saakka kokouksia on ollut 6 kpl.

TIEDOKSI

Keski-Suomen hyvinvointialueen ja kuntien tarkastuslautakuntien puheenjohtajien verkosto

Keski-Suomen hyvinvointialueen ja kuntien tarkastuslautakuntien puheenjohtajien kokous pidettiin Jyväskylässä 23.2.2023, osallistujina Jukka Lampinen ja Hanna Kotajärvi. Teams-kokous oli 5.4.2023, johon osallistui Hanna Kotajärvi. Kokouksen puheenjohtajuus kierrätetään, ja tämän kokouksen puheenjohtajuus oli Multialla.